

FUNDUSZ SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI
NOWYM IMPULSEM ROZWOJOWYM SUBREGIONU
WAŁBRZYSKIEGO

TRANSFORMACJA SPOŁECZNA I GOSPODARCZA
W KIERUNKU NEUTRALNOŚCI KLIMATYCZNEJ

Doświadczenia Aglomeracji Wałbrzyskiej w przygotowaniu projektów do FST oraz prac przy tworzeniu Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji.

KONWERSATORIUM INTELIGENTNA ENERGETYKA

22 września 2020.

Kalendarium działań związanych z objęciem przez FST zakresem wsparcia Subregionu Wałbrzyskiego

16 maja 2018 – X EKG po wystąpieniu Europosła Jerzego Buzka Prezydent Szełemej upomina się aby tworząc horyzontalny europejski program dla regionów pogórnich nie zapominać o Dolnośląskim Zagłębiu Węglowym i Wałbrzychu.

- pismo do Ministra Inwestycji i Rozwoju Jerzego Kwiecińskiego oraz Marszałka Województwa Dolnośląskiego z postulatem przyłączenia subregionu Wałbrzyskiego do regionów górniczych objętych CRiT.
- Wniosek do KE i DG Regio o włączenie Subregionu Wałbrzyskiego do CRiT.

Wrzesień 2018 – zaproszenie przez KE Prezydenta Szełemeja na posiedzenie Platformy Regionów Górniczych w Transformacji. DG Energy i DG Regio zwraca się z postulatem aby Urząd Marszałkowski wystąpił z wnioskiem do Ministerstwa Energii w sprawie przyłączenia Subregionu Wałbrzyskiego do CRiT.

listopad 2018 – wyjazd do Brukseli na posiedzenie Platformy CRiT. Pierwsza prezentacja przed KE Subregionu Wałbrzyskiego i projektów służących transformacji.

Grudzień 2018 – Zarząd Województwa na kolejny wniosek Prezydenta Wałbrzycha podejmuje uchwałę o zgłoszeniu województwa dolnośląskiego z regionem Wałbrzycha do CRiT.

Luty 2019 – po przypomnieniu Prezydenta Wałbrzycha w UMWD oraz Ministerstwie Energii, zostaje wysłany wniosek krajowy o przyłączenie Dolnego Śląska do CRiT. Skierowanie wniosku do Marszałka Województwa w celu powołania wzorem Górnego Śląska, roboczej grupy ds. transformacji pogórnich.

Maj 2019 - prezentacja projektów w Ministerstwie Energii i w UMWD na spotkaniu z ekspertami JASPERS

Lipiec 2019 – podczas kolejnego spotkania Platformy CRiT w Brukseli Prezydent Wałbrzycha wraz z przedstawicielami UMWD prezentuje przed połączonymi DG Regio, DG Employment, DG Energy wybrane najlepsze projekty po weryfikacji JASPERS . Marszałek składa obietnicę powołania regionalnej grupy roboczej ds. CRiT.

Sierpień 2019 – Prezydent Wałbrzycha prosi UMWD o rozpoczęcie prac nad Programem (planem) Transformacji Pogórnicy Dolnego Śląska.

Wrzesień 2019 – spotkanie w Ministerstwie Energii w celu konsultacji i zaopiniowania projektów Subregionu Wałbrzyskiego zgłoszonych do CRiT. Delegacja samorządowców z liderem Prezydentem Wałbrzycha.

Przełom września i października 2019 – na wniosek KE Urząd Miasta Wałbrzycha zbiera i przesyła materiały związane z transformacją regionu po zamknięciu kopalń węgla kamiennego. Materiały zostały wykorzystane w raporcie dla Dyrekcji Generalnej KE w celu włączenia Subregionu Wałbrzyskiego do regionów które zostaną wsparte FST.

Październik 2019 - konferencja dedykowana FST w ramach Tygodnia Regionów w Brukseli – prezentacja projektu uzdatniania wód pokopalnianych. Subregion Wałbrzyski przedstawia swoją historię pogórnicy i drogę do członkostwa w CRiT .

Styczeń 2020 – inauguracja I posiedzenia wojewódzkiej grupy ds. projektów zw. z CRiT, po roku zabiegów Prezydenta Wałbrzycha i samorządowców subregionu wałbrzyskiego w celu jej powołania.

Styczeń 2020 – wystąpienie Prezydenta Wałbrzycha i Marszałka Województwa podczas konferencji w Katowicach inaugurującej FST, adresowane do Komisarz Elisy Ferreira w sprawie objęcia całego południa DŚ zasięgiem grantów w ramach FST.

Subregion Wałbrzyski zostaje objęty wsparciem FST (załącznik D: Wytyczne inwestycyjne dla Polski dot. FST 2021-2027, coroczny raport KE dla państw członkowskich – wystąpienie Marca Lemaitre Dyrektora Generalnego DG Regio.

Luty 2020 – wizyta Prezydenta Wałbrzycha w Brukseli na konferencji dedykowanej regionom EU, które podpisały deklarację w sprawie Sprawiedliwej Transformacji. Prezentacja wyzwań Subregionu Wałbrzyskiego i doświadczeń niezakończonych transformacji węglowej. Spotkanie z wice przewodniczącym KE Fransem Timmermansem oraz Elisą Ferreira. Rozmowy na temat wyzwań Subregionu Wałbrzyskiego i powtórzenie postulatu włączenia całego południa DŚ w zasięg wsparcia przyszłego FST.

Kwiecień 2020 – wniosek do Minister Jarosińskiej Jedynek w sprawie włączenia przedstawiciela Subregionu Wałbrzyskiego do prac ministerialnej gr. roboczej ds. FST.

Maj 2020 - przystąpienie do prac nad modyfikacją i aktualizacją projektów Aglomeracji Wałbrzyskiej (gmin pogórnicych) w ramach przyszłego FST.

27 lipca 2020 – spotkanie informacyjno konsultacyjne w Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia dla samorządów, OPP, IOB, przedsiębiorców, liderów opinii i mieszkańców. Rozpoczęcie procesu włączania społecznego przyszłych beneficjentów FST.

Kierunki prac nad projektami do FST (sierpień – wrzesień)

Warsztaty dla samorządów Subregionu Wałbrzyskiego – przedstawienie zakresu wsparcia, omówienie projektów zgłoszonych do CRiT jako inspiracji, wspólne poszukiwanie nowych pomysłów.

Spotkania z IOB i zrzeszeniami pracodawców oraz izbami przemysłowo-handlowymi

Spotkania informacyjno-warsztatowe dla organizacji pozarządowych w celu wskazania możliwych obszarów tworzenia projektów.

Tworzenie grup tematycznych ds. projektów (np. grupa zajmująca się rynkiem pracy i podnoszeniem kwalifikacji zawodowych (DUP, pracodawcy, IOB, samorządy).

Zachęcanie do współpracy przy generowaniu wspólnych projektów samorządów wraz z OPP.

Spotkanie 18 września w Starej Kopalni podsumowujące etap prac poszczególnych interesariuszy nad projektami do FST.

DEKARBONIZACJA Subregionu Wałbrzyskiego do 2030r. ! jako główny element Regionalnego Planu Sprawiedliwej Transformacji

Cel dekarbonizacji do 2030 r. osiągnięty będzie poprzez:

- likwidację pieców węglowych w jednorodzinnych i wielorodzinnych budynkach mieszkalnych; wspólnotach mieszkaniowych, budynkach użyteczności publicznej, przedsiębiorstwach publicznych i prywatnych,
- rozwój odnawialnych źródeł energii takich jak pompy ciepła, panele słoneczne, farmy wiatrowe, pompy geotermalne i inne,
- wykorzystanie wodoru jako źródła zeroemisyjnej energii w autobusowej komunikacji pasażerskiej i indywidualnej komunikacji samochodowej;
- stworzenie magazynów energii odnawialnej z wykorzystaniem technologii wodorowej.

Zobowiązanie do zbudowania szerokiej partycypacji społecznej w programie dekarbonizacji wspierającej prosumencki mechanizm wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, tworzenia przyjaznego prawa lokalnego celem wyrównania indywidualnych kosztów pozyskania energii i ciepła w gospodarstwach domowych.

Dekarbonizacja sektorów energochłonnych gospodarki, likwidacja niskiej emisji w budynkach jednorodzinnych, komunalnych, wspólnotach mieszkaniowych, wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw, innowacje, budowanie kompetencji do wykonywania zawodów przyszłości, inwestycje w cyfryzację i łączność cyfrową, mobilność, odtwarzanie terenów cennych przyrodniczo, różnorodność biologiczna – to wspólny plan działań w ramach FST samorządów, OPP, IOB, przedsiębiorców i mieszkańców Subregionu Wałbrzyskiego.

Hasło DEKARBONIZACJA 2030 - nie jest przypadkowe - ma pokazać naszą wspólną ambicję, wizjonerstwo subregionu, determinację samorządów we wdrażaniu „Green Deal”, dawać sygnał na poziomie państwowym, że można przeprowadzić skutecznie i z sukcesem ten proces, wskazywać innym subregionom, że odejście od węgla nie musi oznaczać dramatu społecznego i gospodarczego.

Program dekarbonizacji powinien mieć charakter samorządowego, wspólnego projektu którego realizacja zostanie zapisana w fiskach projektowych.

DEKARBONIZACJA 2030 Subregionu Wałbrzyskiego jako konsensus powinna być dominującą narracją, pokazującą naszą aktywność i dynamikę.

Dobrze koresponduje z najnowszymi planami KE i celami klimatycznymi, przedstawionymi 16.09 w ramach corocznego Orędzia o Stanie Unii Europejskiej przez Przewodniczącą Ursulę von der Leyen

Dotychczasowe prace nad projektami do FST

Wybrane projekty gmin pogórnich (Wałbrzych, Nowa Ruda Miasto i GW, Boguszków Gorce, Jedlina Zdrój) zgłoszone w ramach CRiT i pozytywnie zaopiniowane przez KE, ministerstwa RP, samorząd województwa:

- Transformacja przemysłowych i pogórnich terenów służąca rewitalizacji społeczno – gospodarczej, ograniczeniu niskiej emisji poprzez wykorzystanie OZE.
- Wykorzystanie geotermii w celu ograniczenia niskiej emisji i zapewnienia ciepła mieszkańcom oraz budynkom użyteczności publicznej.
- Wykorzystanie wód pokopalnianych na potrzeby produkcji wody dla mieszkańców AW w celu przeciwdziałania niekorzystnym skutkom zmian klimatycznych.
- Stworzenie szlaku tradycji dziedzictwa przemysłowego Subregionu Wałbrzyskiego w celu tworzenia nowych miejsc pracy, sieciowania atrakcji turystyczno – historycznych regionu w kierunku rozwijania ważnej gałęzi gospodarki jaką jest turystyka.
- Adaptacja na cele muzealne zakładu przeróbki mechanicznej węgla w zabytkowym kompleksie dawnej KWK Julia w Wałbrzychu oraz udostępnienie spławnej Lisiej Sztolni z 1794r.
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej na obszarze dawnej kopalni KWK Słupiec w Nowej Rudzie w celu udostępnienia nowego obszaru inwestycyjnego.
- Budowa farmy fotowoltaicznej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w Boguszkowie Górcach.
- Strefa inteligentnych technologii surowcowych (SITS – Dolina Kompozytowa)

Zakres wsparcia FST - inwestycje we wdrażanie technologii i infrastruktury zapewniających przystępną cenowo czystą energię, w redukcję emisji gazów cieplarnianych, efektywność energetyczną i energię ze źródeł odnawialnych:

- Wykorzystanie geotermii w Łądku Zdroju, Jedlinie-Zdrój, Głuszycy.
- Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez transformację infrastruktury energetycznej Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Spółka w Wałbrzychu polegającą na budowie instalacji solarnej z magazynem ciepła i pompami ciepła oraz gazowej instalacji kogeneracyjnej wraz z pompami ciepła.
- Zintegrowany projekt przejścia gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej na zieloną energię poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych dzięki zmniejszeniu energochłonności budynków i transportu miejskiego oraz wdrożenie alternatywnych źródeł energii w budownictwie i transporcie.
- Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza w AW poprzez zakup i udostępnienie taboru komunikacji autobusowej napędzanego przez wodór wraz ze stacją magazynowania i tankowania pojazdów.

Zakres wsparcia FST - inwestycje we wzmacnianie gospodarki o obiegu zamkniętym w tym poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów i ograniczanie ich ilości, efektywne gospodarowanie zasobami, ponowne wykorzystywanie, naprawy oraz recykling:

- Zintegrowany projekt na rzecz prowadzenia racjonalnej gospodarki wodnej poprzez inwestycje w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz retencyjną na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej.
- Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ograniczenie wytwarzanych odpadów poprzez wzmocnienie gospodarki odpadami w obiegu zamkniętym_MZUK.

Zakres wsparcia FST - inwestycje w tworzenie nowych przedsiębiorstw, w tym poprzez inkubatory przedsiębiorczości i usługi konsultingowe; inwestycje w działania badawcze i innowacyjne oraz wspieranie transferu zaawansowanych technologii (projekty przygotowane przez DARR):

- Zielony Bon Turystyczny - dotacje dla obiektów turystycznych i hotelowych w Sudetach wdrażających technologie środowiskowe (energia solarna, oszczędzanie wody, efektywność energetyczna obiektów hotelowych i turystycznych).
- Challenge led business 2 - wspieranie współpracy pomiędzy uczelniami/jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami w prowadzeniu prac B+R w formule „challenge-driven” university.
- Sudecki Ideathon” - podnoszenie innowacyjności firm i samorządów Subregionu Wałbrzyskiego, tworzenie warunków do inkubacji i zakorzenienia się nowych MŚP.
- Innowacyjność = konkurencyjność! Sudecki Bon na Innowacje.

oraz

- Zintegrowany projekt zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw na terenie gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej poprzez stworzenie warunków transferu wiedzy ze środowiska nauki do biznesu.

Zakres wsparcia FST - inwestycje w cyfryzację i łączność cyfrową:

- Zintegrowany projekt edukacyjny wspierający rozwój kompetencji cyfrowych wśród dzieci i młodzieży oraz zapewnienia dostępu do nauczania na odległość w szkołach Aglomeracji Wałbrzyskiej.
- Zintegrowany projekt rozwój e-usług dla mieszkańców Aglomeracji Wałbrzyskiej.
- Cyfrowa PWSZ Wałbrzych - zintegrowana obsługa interesariuszy PWSZ w Wałbrzychu - informatyzacja PWSZ w Wałbrzychu poprzez unowocześnienie systemu obsługi studenta, pracownika, interesariusza zewnętrznego oraz dostosowanie bazy informatycznej uczelni do zmieniającej się rzeczywistości.
- Profesjonalna kadra PWSZ AS w Wałbrzychu - aktywizacja zawodowa pracowników, poszerzenie umiejętności wykorzystania elektronicznych narzędzi w procesie nauczania, doskonalenie zawodowe, poszerzanie kompetencji zawodowych poprzez uczestnictwo w kursach specjalistycznych, szkoleniach, studiach podyplomowych, studiach MBA (certyfikowane formy).

Zakres wsparcia FST – podnoszenie kwalifikacji zawodowych, pomoc w poszukiwaniu pracy dla osób poszukujących pracy :

- „Dolny Śląsk- Zielona dolina żywności i zdrowia” - modernizacja Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Mokrzeszowie - Inwestycje w edukację ponadgimnazjalną, w tym zawodową.
- „Wałbrzyska młodzież otwarta na świat” - Centrum Doskonalenia Zawodowego dla uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych i zawodowych
- „Detektywi Energetyczni” – program edukacji eko-technologicznej dla szkół podstawowych i średnich (Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość)

Zakres wsparcia FST - inwestycje w regenerację, dekontaminację i renaturalizację terenów oraz projekty zmieniające ich przeznaczenie:

- Zagospodarowanie pokopalnianej hałdy w Jugowie na cele rekreacyjne.
- Rewitalizacja zielonych terenów miejskich zdegradowanych zanieczyszczeniami pokopalnianymi w mieście Nowa Ruda.
- Rewitalizacja pokopalnianego obszaru ul. Obozowej w Nowej Rudzie „pola Piast” dawnej KWK Nowa Ruda.
- Rewitalizacja pogórnich obszarów miejskich w celu uatrakcyjnienia oferty turystycznej uzdrowiska Jedlina-Zdrój.
- Funkcjonalny ogród miejski w centrum Wałbrzycha dostępny dla wszystkich
- Wykorzystanie i udostępnienie zasobów przyrodniczych masywu Dzikowca oraz terenów pokopalnianych szybu „Barbara” w Boguszowie-Gorcach na cele edukacyjne oraz turystyczne, akcentujące historię obszarów górniczych oraz służące zmniejszaniu presji na obszary cenne przyrodniczo.
- Zagospodarowanie byłej hałdy pokopalnianej „Victoria” na cele rekreacyjne i w celu zwiększenia bioróżnorodności leśnej, a także w celu ochrony przeciwpożarowej lasów.
- Rewitalizacja terenów parkowych obszarów pokopalnianych w Nowej Rudzie i Jedlinie-Zdroju.

Efekty włączenia społecznego w pracach nad projektami do FST

Projekty przedsiębiorców prywatnych, spółek prawa handlowego;

Projekty IOB (DARR, Dolnośląska Izba Pracodawców, Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość);

Projekty Lasów Państwowych zw. z bioróżnorodnością i rewitalizacją przemysłowych terenów;

Projekty Uczelni Państwowych i Prywatnych zw. z cyfryzacją, szerokopasmowym internetem, podnoszeniem kwalifikacji zawodowych);

Projekty szkół - system zarządzania edukacją, szkolenia dla nauczycieli, pomoc dla dzieci wykluczonych;

Projekty fundacji i mieszkańców w partnerstwie z gminą (np. Modelowa transformacja energetyczno-społeczna dawnego uzdrowiska Sokołowsko na neutralność klimatyczną do roku 2030);

Projekty wspólne samorządów i prywatnych przedsiębiorców (np. historyczny szlak turystyczny dziedzictwa przemysłowego Subregionu Wałbrzyskiego).

Wszystkie projekty Subregionu Wałbrzyskiego
muszą przyczyniać się do realizacji założeń i celów
Regionalnego Planu Sprawiedliwej Transformacji

Dziękuję za uwagę

Roman Szełemej
Prezydent Wałbrzycha